

Բեթղեհէմի մօտ եղած ճանապարհի անցքը խիստ նեղ ըլլալուն Մելիտոն իշխանը 1732 ին իր ծախքովը ընդարձակել կուտայ որպէսզի ուխտաւորները հանգիստ անցնին: Շղթայա-կերին յորդորուամով՝ գնած է նաեւ տուն մը ի նպաստ Ս. Յակոբի (ՄՁ. Թ. 532):

ՄԵԼՔԻՍԵՂԵԿ ԳՐԻԶ. — Մբ. Գրիգոր պտրք. Պարոնէրի ժամանակ ՌԶԲ Թուին (= 1633) Ս. Յակոբի վանքին մէջ ընդօրինակած է Նառեկը ՉՉ (= 1321) Թուին գրուած Մարաթացի Վարդան վրդ.ի Աղօթագրիկն հետ, ի մի տուփ ամփոփուած կը մնայ Ս. Յակոբի վանքին մէջ. (ՄՁ. Թ. 1576):

ՄԵԼՔԻՍԵՂԵԿ ԵՊՍ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ, ՏԱՆՈՒՇՅԻ (Ղարապաղ) . — Մբ. Ծ. 1836 ին. աւագանի անունը Գարեգին. հայրը Գրիգոր քն. որդեգիր Եփրեմ կրդ.ի եւ Թոռն Մուրաճ Միլղա Գիորգի Տեղիքպիկեան. եղբայրներէն մին քահանայ եւ միւսն պետական պաշտօնեայ. աչկ. Տփլիսի Ներսիսեան վրժ.ի եւ սան Ներսէս Ե. կթղ.ի. ուսուցիչ Ներսիսեան վրժ.ի (1857 — 1864). Տեսուչ Շուշիի վարժ.ին. ուսուցիչ Երուսաղէմի Ժառ. վարժ.ին 1867 ին. Տեսուչ Նոյն վարժ.ին 1871 ին. Խմբագրապետ Սիօնի 1870 ին. Զռ. 1869 ին. Նւ. Ռուսաստանի, Ռումանիայի, Ֆրանսայի, Գերմանիայի եւ Զուիցերիոյ (1871 — 74): Անհամաձայնութեան պատճառաւ կը մեկնի Ս. Յակոբի վանքէն եւ կը մնայ Պոլիս. Առ. Զմիւռնիոյ (1877 — 1888). քարոզիչ Կատը գիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցիին (1888 — 1898). Բ. անգամ Առ. Զմիւռնիոյ 1898. կը վախճանի Զմիւռնիոյ մէջ 1903 ին եւ կը թաղուի Ս. Ստեփանոս եկեղեցիին դրան առջեւ: 1885 ի կաթողիկոսական ընտրութեան բեկանուծին առթիւ, հրատարակած է Երկու խօսք Ռուսաստանի Հայոց կրօնական եւ կրթական վիճակին վրայ. (տպ. 1888, Պոլիս), իր միւս հրատարակութիւններն են.

— Պատմութիւն Հայ Առաք. Ս. Եկեղեցւոյ. (տպ. Երուսաղէմ, 1872).

— Գարեգին Սրուանձեան, ողբերգութիւն (տպ. Թիֆլիզ 1869).

— Եղծ բանաստեղծական Զանուանեան պատուելոյն, (տպ. 1866 Պոլիս).

— Ռիլս հայրենասիրի (տպ. 1868, Երուսաղէմ).

— Կրթարան առեւարանական բանից, ութ դասեր (տպ. 1868 — 1875, Երուսաղէմ).